

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w W. V Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Beata Boguszewska

Protokolant: Katarzyna Litwin

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2019 roku w Warszawie

na rozprawie

w sprawie z powództwa J. S. (1)

przeciwko B. S.

o podwyższenie alimentów

w sprawie z powództwa B. S.

przeciwko J. S. (1)

o wygaśnięcie alimentów

1. podwyższa alimenty zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach – Ośrodek (...) w R., Wydział II Cywilny z dnia 25 lutego 2009 roku w sprawie sygn. Akt II RC 1513/08 od pozwanego B. S. na rzecz córki J. S. (1) urodzonej (...) z kwoty po 350 (trzysta pięćdziesiąt) złotych miesięcznie do kwoty po 1200 (tysiąc dwieście) złotych miesięcznie, płatne do rąk J. S. (1), do 10-go dnia każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 18 listopada 2016 roku do dnia 30 września 2018 r.;

2. w pozostałym zakresie powództwo o podwyższenie oddała;

3. ustala że obowiązek alimentacyjny B. S. na rzecz córki J. S. (1), urodzonej (...) ustalony wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach – Ośrodek (...) w R., Wydział II Cywilny z dnia 25 lutego 2009 roku w sprawie sygn. Akt II RC 1513/08 od pozwanego B. S. na rzecz córki J. S. (1) urodzonej (...) z kwoty po 350 (trzysta pięćdziesiąt) złotych miesięcznie wygaś z dniem 1 października 2018 r.;

4. w pozostałym zakresie powództwo o wygaśnięcie oddała;

5. wyrokowi w pkt. 1 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

6. znosi między stronami koszty zastępstwa adwokackiego.

UZASADNIENIE

W dniu 18 listopada 2016 roku J. S. (1) wniosła o podwyższenie alimentów zasądzonych na jej rzecz od pozwanego B. S. wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach - Ośrodka (...) w R. z dnia 25 lutego 2009 roku w sprawie o sygn. akt II RC 1513/08 z kwoty po 350 zł miesięcznie do kwoty po 2873,84 zł miesięcznie, płatnej do 10 dnia każdego miesiąca z góry wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat oraz o zasądzenie od B. S. na jej rzecz kosztów procesu (k.2-5).

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 lutego 2017 roku B. S. wniósł o oddalenie powództwa w całości (k.334).

W dniu 14 kwietnia 2017 roku B. S. wniósł o uchylenie alimentów zasądzonych od niego na rzecz powódki ww. wyrokiem, poczynawszy od dnia doręczenia odpisu pozwu (k.2-3 akt V RC 282/17). Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2017 roku sprawa została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą niniejszą. Odpis pozwu został doręczony J. S. (1) w dniu 12 maja 2017 roku (k.8 akt V RC 282/17).

W dniu 19 maja 2017 roku J. S. (1) złożyła odpowiedź na pozew B. S., w którym wniosła o oddalenie powództwa w całości (k.434).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2009 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach - Ośrodek (...) w R. rozwiązał przez rozwód związek małżeński B. S. i A. S., z którego pochodzi powódka. W punkcie 3 wyroku B. S. został obciążony obowiązkiem alimentacyjnym wobec J. S. (1) w kwocie po 350 zł miesięcznie, płatne do rąk A. S. do 10 dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami, poczynawszy od prawomocności wyroku (wyrok k. 72 akt II RC 1513/08).

Powódka J. S. (1) w czasie wydawania wyroku przez Sąd Okręgowy w Gliwicach - Ośrodek (...) w R. miała 15 lat, uczęszczała do III klasy gimnazjum. Jej koszty utrzymania wynosiły ok. 900 zł miesięcznie (dowód: zeznania A. S. k.68v-69 akt II RC 1513/08).

Obecnie powódka J. S. (1) ma 26 lat, mieszka z partnerem w K. (dowód: zeznania I. B. k.409, zeznania J. S. (1) k.781).

Od 2013 roku do 4 września 2018 roku powódka studiowała polonistykę na Uniwersytecie (...) – na studiach I i (...) stopnia. J. S. (1) studiowała w trybie stacjonarnym. Ukończyła specjalizację redakcyjno-wydawniczą. Z uwagi na wysokie wyniki w nauce, powódka ukończyła studia I i (...) stopnia z wyróżnieniem, a także otrzymywała stypendium rektora w kwocie 650-780 zł miesięcznie. J. S. (1) korzystała z bezpłatnych kursów udostępnianych dla studentów UW, a także była przewodniczącą K. (...) Języka Polskiego (dowód: decyzje k.183, 646, wydruk z (...) k.184, dyplomy k.437, 571, korespondencja k.607-609, zaświadczenie o ukończeniu studiów wyższych k.773).

Pasją powódki jest fotografia – J. S. (1) prowadzi blog fotograficzno-podróżniczy, wskazała, że chciałaby udać się na kurs fotografii, aby w przyszłości móc uzyskiwać dochody z fotografii (dowód: korespondencja k.610, zeznania J. S. (1) k.661).

W czasie studiów powódka utrzymywała się m.in. ze stypendium socjalnego w kwocie ok. 600-700 zł miesięcznie. Dużym wsparciem w bieżącym utrzymaniu była pomoc rodziców partnera – E. i P. B. (1) pomagali powódce rzeczowo, np. poprzez przekazywanie jedzenia, zakup odzieży czy biletów kolejowych, a także sporadycznie finansowo (dowód: dowód: decyzje k.181-182, 291, zeznania świadka E. B. k.340, P. B. (2) k.409).

Powódka wskazała, że do jej comiesięcznych wydatków należą: 400 zł wyżywienie, 150-200 zł odzież, 60 zł środki czystości, 400 zł wizyty lekarskie i leki, 47 zł bilet komunikacji miejskiej, 24 zł wymiana okularów, 60 zł kserowanie i zakup książek. J. S. (1) nie ponosiła wówczas opłat mieszkaniowych – mieszkała w lokalu użyczonym jej i partnerowi przez jego rodziców, I. B. dokonywał opłat eksploatacyjnych (dowód: zeznania J. S. (1) k.661).

Alimenty zasądzone od pozwanego na rzecz J. S. (1) na swój rachunek bankowy otrzymywała jej matka – A. G., która jak wskazała, z uwagi na koszty utrzymania pozostałych córek, nie była w stanie przekazać córce całej kwoty należnych jej od ojca alimentów (dowód: zeznania świadka A. G. k.340).

Podczas realizowania studiów I stopnia powódka otrzymywała bezpośrednio od ojca kwoty ok. 100 zł tygodniowo na własny rachunek bankowy. Pozwany przestał przysyłać córce te kwoty, gdy w wiadomości sms powiedziała mu, że nie chce mieć z nim żadnego kontaktu (dowód: zeznania świadka A. G. k.340, lista transakcji k.483-500, zeznania B. S. k. 466-467, zeznania J. S. (1) k.661).

Powódka w okresie studiów nie podejmowała stałej pracy zarobkowej. Dwukrotnie, w ramach obowiązkowych praktyk studenckich, podjęła współpracę z wydawnictwem i uzyskała wynagrodzenie w kwocie po 1350 zł za redakcję książki. Dodatkowo powódka dorabiała, udzielając korepetycji. Dopiero po ukończeniu studiów magisterskich, powódka podjęła pracę zarobkową na podstawie umowy o dzieło, są to prace redakcyjne dla wydawnictw (dowód: rozliczenia PIT k.186, 776-777, umowa k.187, zeznania J. S. (1) k.661, 781).

J. S. (1) leczy się z powodu licznych schorzeń: polipy piersi, nerwica, przewlekłe zapalenie pęcherza moczowego, zapalenie jelita grubego, problemy ginekologiczne. Ponadto powódka korzysta z psychoterapii (dowód: dokumentacja medyczna k.9-124, 398-401, 566-569, 614-622, 723, zaświadczenie k.612, recepta k.613).

W dacie ustalania obowiązku alimentacyjnego w postępowaniu o rozwód, B. S. miał 41 lat. Pozwany pracował wówczas w Czechach, zarabiał w przeliczeniu ok. 3400 zł miesięcznie (dowód: zeznania B. S. k.69v-70 akt II RC 1513/08).

Obecnie pozwany B. S. ma 51 lat, pracuje jako informatyk w firmie (...), uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 9925 zł netto miesięcznie (dowód: zeznania B. S. k.466-467, zaświadczenie o zarobkach k.755, rozliczenie PIT k.756-760).

Pozwany posiada majątek w postaci mieszkania w R., które zajmuje A. G. wraz z córką – J. S. (2), a także samochód S. z rocznika 2015. Pozwany uiszcza wszelkie opłaty eksploatacyjne związane z użytkowaniem mieszkania – czynsz, media, Internet, łącznie ok. 1220 zł (dowód: zeznania B. S. k.466-467, historia transakcji k.524-535).

B. S. mieszka obecnie w Ż.. Do ostatniego kwartału 2016 roku pozwany mieszkał z rodzicami, którzy uzyskują emerytury w łącznej kwocie ok. 4000 zł miesięcznie. Obecnie pozwany mieszka w G.. Na swoje utrzymanie pozwany przeznaczając następujące kwoty: 600 zł wyżywienie, 300-700 zł opłaty eksploatacyjne, 4000 zł raty kredytów (w tym na zakup samochodu), 250 zł ubezpieczenie samochodu (dowód: zeznania B. S. k.466-467, 718-719, historia transakcji k.536-551).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych powyżej dokumentów dołączonych do akt niniejszego postępowania. Swoje ustalenia Sąd oparł również na zeznaniach stron J. S. (1) i B. S., a także świadków: A. G., I. B., E. B. i P. B. (2).

Sąd ustalając stan faktyczny nie wziął pod uwagę dokumentów w zakresie dochodów matki powódki, ponoszenia przez nią kosztów utrzymania własnych i sióstr powódki, gdyż nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania, w którym wyłącznym przedmiotem rozpoznania jest sytuacja finansowa J. S. (1) i B. S..

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo J. S. (1) o podwyższenie alimentów zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków należy rozumieć istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie lub zmniejszenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania wysokości świadczeń alimentacyjnych.

Ustalenie zmiany stosunków następuje przez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi w czasie poprzedniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Ponadto przyjmuje się, że dziecko ma prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyje z nimi we wspólnocie, jak i poza tą wspólnotą (najczęściej tylko z jednym z rodziców – orzeczenie SN z dnia 5 stycznia 1956 roku, OSN 1957, poz. 74).

Przy ocenie, czy zachodzą przesłanki do zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w myśl art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, a zwłaszcza możliwości zarobkowych i majątkowych stron (wyrok SN z dnia 26 marca 1969 r., III CRN 54/69, LEX nr 6480).

W przedmiotowej sprawie Sąd zobowiązany był do ustalenia, czy od ostatecznego orzekania o obowiązku alimentacyjnym pozwanego B. S. wobec córki zaszła istotna zmiana stosunków, która uzasadniałaby zmianę wysokości ustalonych alimentów.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że podstawowa zmiana zaszła po stronie powódki, która w trakcie postępowania II RC 1513/08 miała niespełna szesnaście lat, mieszkała z matką w R. i uczęszczała do gimnazjum. Obecnie zaś J. S. (1) ma 26 lat, w okresie od wniesienia pozwu do 4 września 2018 roku studiowała w trybie stacjonarnym, nie podejmowała stałej pracy zarobkowej i jej koszty utrzymania były w ocenie Sądu znacznie wyższe niż podczas postępowania w 2009 roku.

Zdaniem Sądu usprawiedliwione koszty utrzymania powódki we wskazanym okresie wynosiły ok. 1800 zł miesięcznie, w tym koszty wymienione przez powódkę na rozprawie 400 zł wyżywienie, 150-200 zł odzież, 60 zł środki czystości, 400 zł wizyty lekarskie i leki, 47 zł bilet komunikacji miejskiej, 24 zł wymiana okularów, 60 zł kserowanie i zakup książek, 150 zł psychoterapia. Z uwagi na wiek powódki, stan zdrowia (w tym psychicznego) i kierunek jej kształcenia, do usprawiedliwionych kosztów utrzymania J. S. (1) należy doliczyć również wydatki związane z kulturą, rozrywką i wypoczynkiem, na poziomie łącznie ok. 450 zł. Jednocześnie, zdaniem Sądu część tych wydatków pozwana miała możliwość pokrywać z otrzymywanych stypendiów – socjalnego i rektorskiego.

Sąd nie uznał za usprawiedliwione koszty utrzymania powódki wydatków, które J. S. (1) życzeniowo wskazała, jako przydatne jej na przyszłość: prawo jazdy, kurs redaktora prowadzącego, kurs redakcji merytorycznej, kurs programu M. (...) dla redaktorów, zakup laptopa, studium fotograficzne. Zdaniem Sądu do usprawiedliwionych kosztów utrzymania osoby uprawnionej do alimentów należy uznać wydatki faktycznie ponoszone. O ile bowiem zdaniem Sądu rodzic powinien partycypować w bieżących kosztach utrzymania powódki, która studiowała, aby zdobyć zawód i uzyskać możliwość podjęcia pracy zawodowej, o tyle odróżnić od tej sytuacji należy obciążanie pozwanego kosztami kursów, które nie są niezbędne dla rozpoczęcia kariery zawodowej, a mają na celu poprawę pozycji J. S. (1) na rynku pracy czy zdobycie dodatkowego zawodu. Zdaniem Sądu, decyzję o podjęciu wskazanych kursów J. S. (1) powinna oprzeć o własne prognozy zarobkowe, niezależnie od otrzymywanych alimentów.

Sąd uznał, że B. S. powinien partycypować w usprawiedliwionych kosztach utrzymania powódki w kwocie po 1200 zł za czas, kiedy powódka studiowała. W ocenie Sądu na podwyższenie ustalonych alimentów pozwalają możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego. W trakcie postępowania pozwany wskazywał, że jego dochody stanowią kwotę 8000 zł netto miesięcznie, w tym ewentualne premie i dodatki. Ze złożonego do akt zaświadczenia o dochodach wynika jednak, że wynagrodzenie B. S. wynosi niemal 10 000 zł netto miesięcznie. Na pozwanym ciężą zobowiązania do łożenia na utrzymanie dwóch pozostałych córek – E. i J. S. (2), w kwocie 550 zł miesięcznie, dodatkowo pozwany ponosi koszty utrzymania mieszkania, które jest jego wyłączną własnością, a w którym mieszkają matka i siostra powódki.

Sąd jednocześnie nie wziął pod uwagę obciążeń pozwanego w postaci kredytów czy spłaty kart kredytowych. Z tego względu oddalony został wniosek powódki o dopuszczenie dowodu i zobowiązanie pozwanego do złożenia wydruków z kont płatniczych i spłat kart kredytowych. W orzecznictwie wskazano bowiem, że obciążające pozwanego zadłużenie bankowe pozwanego nie może powodować ograniczenia należnych uprawnionemu środków utrzymania i wychowania. B. S., na którym ciąży obowiązek alimentacyjny, musi się z tym liczyć przy podejmowaniu wydatków na zakup samochodu, wyjazdy zagraniczne itp. i ich wysokość planować stosownie do posiadanych możliwości z uwzględnieniem wspomnianego obowiązku alimentacyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 1976 roku III CRN 236/76). W ocenie Sądu, przeznaczenie środków z kredytów, pożyczek i kart kredytowych pozwanego było nieistotne dla ustalenia jego obowiązku alimentacyjnego wobec powódki, zaś przeprowadzenie dowodu spowodowałoby niepotrzebne przedłużenie postępowania.

W toku postępowania pozwany podnosił, że ukończenie przez powódkę studiów I stopnia powinno skutkować wygaśnięciem alimentów od tego czasu, bowiem J. S. (1) po obronie pracy licencjackiej miała możliwość samodzielnego utrzymania się – mogła podjąć pracę jako nauczyciel.

Zdaniem Sądu nie można się zgodzić z takim argumentem pozwanego. Zgodnie z utrwalonym poglądem, wyrażonym w orzecznictwie, „w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwnie stanowisko prowadziłoby do zahamowywania, a co najmniej znacznego utrudniania, dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawianie go środków materialnych, niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności, pozostawałoby zatem w sprzeczności ze wspomnianym wyżej podstawowym obowiązkiem rodzicielskim.” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 1997 roku III CKN 257/97).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że J. S. (1) po ukończeniu studiów I stopnia nie miała możliwości samodzielnego utrzymania. W toku postępowania wykazano, że powódka ukończyła studia polonistyczne, lecz ze specjalizacją redaktorską. Na tej specjalizacji nie szkoli się studentów w kierunku dydaktyki języka polskiego, absolwent nie ma uprawnień pedagogicznych, pozwalających na zatrudnienie w szkole publicznej. W dalszej kolejności należy jednocześnie wskazać, że wyniki w nauce, jakie uzyskiwała J. S. (1), całkowicie w ocenie Sądu uzasadniają, że powódka kontynuowała naukę na studiach (...) stopnia, zamiast przerwać ją po obronie pracy licencjackiej w celu podjęcia pracy zarobkowej. Na kontynuowanie nauki przez powódkę pozwalała zdaniem Sądu również sytuacja finansowa pozwanego, który dysponował środkami na utrzymanie córki w okresie studiów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punktach 1 i 2 wyroku na podstawie art. 133 § 1 k.r.o. w zw. z art. 135 § 1 k.r.o.

W ocenie Sądu należało w części uwzględnić powództwo B. S. o wygaśnięcie alimentów na rzecz córki.

Stosownie do art. 133 § 1 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Przywołany przepis wskazuje, że o wygaśnięciu obowiązku alimentacyjnego decyduje kryterium osiągnięcia przez dziecko zdolności do samodzielnego utrzymania się. Spełnienie tego kryterium zależy od okoliczności faktycznych. Najczęściej osiągnięcie zdolności do samodzielnego utrzymania się następuje wtedy, gdy dziecko ukończy naukę i otrzyma należyte przygotowanie do pracy. Ogólnie rzecz biorąc, obowiązek alimentacyjny rodziców obejmuje także pełnoletnie dzieci, które we właściwym czasie, tj. bezpośrednio lub wkrótce po ukończeniu szkoły średniej, studiują na wyższej uczelni. Nie można jednak a priori zakładać, że stacjonarne studiowanie zawsze wyłącza możliwość samodzielnego utrzymania się studenta, przez własną pracę zarobkową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 października 1998 roku I CKN 853/97).

Jak wskazano we wcześniejszej części uzasadnienia, w wypadku J. S. (1) studia stacjonarne przesądziły o braku możliwości samodzielnego utrzymania, z uwagi na wysokie zaangażowanie powódki w naukę, czego wyrazem były wysokie wyniki i ukończenie studiów, zarówno licencjackich, jak i magisterskich, z wyróżnieniem.

Zdaniem Sądu, po ukończeniu studiów magisterskich, powódka uzyskała możliwość samodzielnego utrzymania. J. S. (1) w czasie rozprawy w dniu 11 kwietnia 2019 roku przyznała, że przeprowadziła się do K. z partnerem, nawiązała współpracę z wydawnictwem. Wprawdzie obecnie z tej współpracy powódka nie otrzymuje regularnego wynagrodzenia (współpraca na podstawie umowy o dzieło), to jednak Sąd uznał, że J. S. (1) ma obecnie warunki do samodzielnego utrzymania. Podjęcie umowy o dzieło z wydawnictwem nie wyklucza bowiem zdobycia przez powódkę dodatkowych zleceń, jak współpraca z innymi wydawnictwami, udzielanie korepetycji, z czego powódka częściowo korzysta.

Sąd ustalił datę wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego B. S. wobec powódki na dzień 1 października 2018 roku. Wprawdzie powódka obroniła pracę magisterską i ukończyła studia w dniu 4 września 2018 roku, jednak z doświadczenia życiowego Sądu wynika, że dopełnienie formalności związanych z odbiorem dyplomu, a następnie

podjęcie pracy zarobkowej trwa ok. 2-3 tygodnie, zatem Sąd uznał, że do końca września 2018 roku powódka nie miała jeszcze możliwości finansowego usamodzielnienia.

Na zasadzie art. 138 k.r.o. w zw. z art. 133 § 1 k.r.o. Sąd orzekł jak w punktach 3 i 4 wyroku.

Na mocy art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w zakresie pkt I rygor natychmiastowej wykonalności.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na zasadzie art. 100 k.p.c., mając na względzie, że powództwa zarówno J. S. (1), jak i B. S. zostały uwzględnione w części.